

Dyrektywa w obronie klientów

Obowiązek rzetelnego informowania klientów o ryzyku, które niesie inwestycja w instrumenty finansowe wprowadza europejska dyrektywa MiFID.

ANDRZEJ MACIEJEWSKI

Podnoszeniem świadomości ryzyka inwestycyjnego zajęła się Komisja Europejska, która uchwaliła dyrektywę *Markets in Financial Instruments Directive* (MiFID). Zakłada ona, że firmy sprzedające produkty inwestycyjne będą musiały rzetelnie doradzić klientowi, aby ustrzec go przed ryzykiem, z poziomu którego może nie zdawać sobie sprawy. Dyspozycja wydana przez klienta będzie musiała zostać zrealizowana po cenie najbardziej korzystnej. A to może wymagać porównania ofert z kilku systemów, o ile dany instrument jest tam obecny. Rozszerzone zostają obowiązki informacyjne i konieczność akceptacji przez klienta niektórych etapów procesu inwestycyjnego. Dyrektywa otwiera także drogę do dochodzenia roszczeń, gdy uda im się udowodnić sprzedaż produktu finansowego została przeprowadzona niezgodnie z MiFID.

W związku z tym poszerzy się grupa firm, które zostaną objęte obowiązkami informacyjnymi i raportowaniem np. o firmy zajmujące się doradztwem czy pośrednictwem.

Oznacza to także sporo pracy dla tych instytucji finansowych, które w ostatnich latach przejmowały mniejsze podmioty, pracujących na własnych bazach klientów, w oparciu o różne dokumenty. Gracze rynków finansowych - zobowiązani do unifikacji bazy i wszystkich dokumentów zgodnie z dyrektywą MiFID - będą dysponować przejrzystą historią klientów.

Polska wciąż jednak nie przyjęła dyrektywy MiFID. Została ona zapisana w ustawie o obrocie instrumentami finansowymi, którą zawetował prezydent jesienią 2008 r. Ustawa zawierała bowiem zmiany dotyczące Narodowego Banku Polskiego, a w szczególności sprzedaż przez NBP 33% akcji Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych. W marcu 2009 r. Europejski Trybunał Sprawiedliwości stwierdził jednak, że Polska musi niezwłocznie wdrożyć zapisy dyrektywy. W przeciwnym razie ETS może nałożyć na nasz kraj grzywnę

Norweski przykład

Na wdrożenie systemu, który wcielił w życie postanowienia dyrektywy zdecydował się norweski

oddział banku Santander Consumer Finance. Potrzebował on systemu, który zbiera informacje o inwestycjach udostępniane za pośrednictwem Internetu i papierowych formularzy w celu zaprezentowania klientom czytelnych raportów. Agregacja danych i raporty musiały być całkowicie zautomatyzowane. Dostawcą systemu Heimdall, bazującego na Microsoft CRM, została firma Columbus IT. Jego wdrożenie trwało trzy miesiące. Scenariusz zastosowania systemu jest następujący - zainteresowany inwestycjami klient pojawia się w bankowej placówce. Podaje dane osobowe i adres poczty elektronicznej. Po powrocie do domu w swojej skrzynce znajdzie wiadomość z linkiem do strony oraz login i hasło. Wprowadzone przez pracownika banku dane są w tej samej chwili dostępne dla klienta.

„Heimdall umożliwia jednoczesne stworzenie dużej liczby unikatowych profili klientów, zawierających wprowadzone dane. Są one dostępne dla klienta za pomocą standardowej przeglądarki WWW” - mówi Nils Johan Brede, odpowiedzialny za wdrożenie w Santander Consumer Finance. Po zalogowaniu się do serwisu klient będzie mógł wypełnić krótki formularz, uwzględniający m.in. wykształcenie, zawód oraz interesujące go typy usług finansowych i inwestycji. Po wypełnieniu

Heimdall umożliwia jednoczesne stworzenie dużej liczby unikatowych profili klientów, zawierających wprowadzone dane. Są one dostępne dla klienta za pomocą standardowej przeglądarki WWW.
NILS JOHAN BREDE,
odpowiedzialny za wdrożenie w Santander Consumer Finance.

formularza zostanie on skierowany na stronę zawierającą regulamin świadczenia usług finansowych, a także informację o ryzyku inwestycyjnym. Zapoznanie się z dokumentami jest obligatoryjne i dopiero po ich akceptacji - co odbywa się poprzez zaznaczenie odpowiedniego pola na stronie - system prześle formularz wraz z preferencjami klienta do centralnej bazy banku.

Profil inwestycyjny

Drugi etap przebiega bez udziału klienta. Doradca bankowy tworzy - na podstawie danych zawartych w formularzu - odpowiedni profil, który zostanie dopasowany do najlepszych opcji inwestycyjnych. Po ponownym zalogowaniu klient może zapoznać się z możliwościami inwestycyjnymi, które przygotował dla niego bank. Przykładowo opcje mogą przewidywać inwestycje w wybranych branżach (np. nieruchomości), ponadto regulują czas inwestycji (np. przez 24 miesiące) oraz prognozowane cele (np. 5% wzrostu w skali roku). Na koniec system przesyła do użytkownika pełną i zrozumiałą informację o tym, w co dokładnie, a także na jakich warunkach będą inwestowane jego oszczędności. „Tak skonstruowany mechanizm zabezpiecza klienta nie tylko przed dwuznacznościami, które mogą wprowadzić w błąd, ale także umożliwia śledzenie, jak pracują na siebie zainwestowane pieniądze” - konkluduje Nils Johan Brede. ▀

Dyrektywa MiFID

Lista państw UE, które przyjęły już MiFID obejmuje Rumunię, Bułgarię, Francję, Szwecję, Cypr i Malte. Kraje członkowskie mają dwa lata na przyjęcie unijnych przepisów. Rozwiązania zawarte w MiFID jako jedne z pierwszych zaczęły stosować instytucje finansowe w Norwegii, która nie należy do Unii Europejskiej. MiFID przyjęto 1 listopada 2007 r. MiFID to trzy unijne dyrektywy:

- dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 kwietnia 2004 roku w sprawie rynków instrumentów finansowych,
- dyrektywa Komisji 2006/73/WE z 10 sierpnia 2006 roku wprowadzająca środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego

i Rady w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez przedsiębiorstwa inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejk dyrektywy (akt wykonawczy),

- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1287/2006 z 10 sierpnia 2006 roku wprowadzające środki wykonawcze do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do zobowiązań przedsiębiorstw inwestycyjnych w zakresie prowadzenia rejestrów, sprawozdań z transakcji, przejrzystości rynkowej, dopuszczenia instrumentów finansowych do obrotu oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tejk dyrektywy (akt wykonawczy).